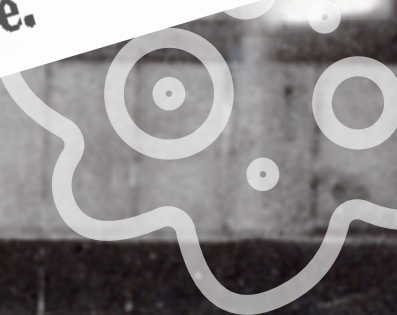

Opraab angaaende Hjælp til tyske Flygtninge.

Med epidemi i hælene

Sygdom og levevilkår
hos tyske flygtninge i
Oksbøl 1945-49

Vardemuseerne

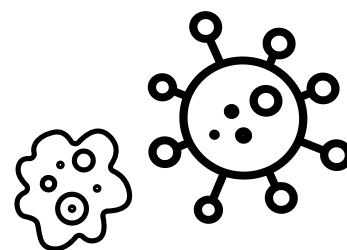
Opgaver og kilder

Du vil i det følgende skulle løse opgaver og se på historiske kilder, der tager udgangspunkt i de tyske flygtninge, der opholdt sig i Danmark, bl.a. i Oksbøl i Vestjylland, i årene efter Anden Verdenskrig.

Materialet tager udgangspunkt i temaerne sundhed, sygdom og generelle levevilkår i flygtningelejren.

Dine svar skriver du ned i et dokument, som du efterfølgende kan sende til din lærer.

Epidemi eller pandemi?

Hvad er forskellen?

Oftentimes hører man ordene *epidemi* og *pandemi* brugt i flæng af bl.a. journalister, men hvad er egentligt forskellen?

Undersøg:

Søg på nettet efter svar, men husk at tjekke om dine kilder er troværdige.

Bliver dyrene også syge?

Man hører også tit om flagermus, aber eller andre dyr i forbindelse med sygdomsudbrud, x Ebola og SARS.

Undersøg:

Hvad har dyrene med disse sygdomme at gøre?

Tyske flygtninge i Danmark

I vinteren 1945 begyndte tyske flygtninge at strømme til Danmark på flugt fra Den Røde Hær, som var rykket frem mod de tyske østormåder. Danmark modtog i alt 250.000 civile, tyske flygtninge i perioden før og efter kapitulatjonen.

Du kan besøge området i Oksbøl hvor den tyske flygtningelejr lå. Her finder du også en folder med information om lejren. Folderen er også tilgængelig online: <https://vardemuseerne.dk/wp-content/uploads/2016/10/Flygtningelejren-6.pdf>

General Lindemann i Silkeborg var chef for de tyske tropper i Danmark, og havde ansvar for at finde husly til de tyske flygtninge, da de ankom til Danmark.

Rugbrødslageret i Oksbøllejren. Hver eneste uge blev der spist omkring 70.000 kg. rugbrød i lejren.

Udsigt over nogle af Oksbøllejrens barakker. Da lejrens indbyggertal var på sit højeste, boede der omkring 35.000 tyske flygtninge her.

Hvem har ansvaret?

I vinteren 1945 begyndte tyske flygtninge at strømme til Danmark, eftersom Den røde hær var rykket frem mod de tyske østområder. Danmark modtog i alt 250.000 civile, tyske flygtning i perioden før og efter kapitulationen.

Læs nedenstående kilde og svar på følgende:

Hvad var Frihedsrådet?

Hvilket tidspunkt i besættelsen repræsenterer den 21. marts 1945?

Hvad er det for et budskab, som Frihedsrådet gerne ville udsende?

Hvorfor tror du, de havde den holdning?

Er du enig i budskabet? Begrund dit svar.

Opraab angaaende Hjælp til tyske Flygtninge.

21

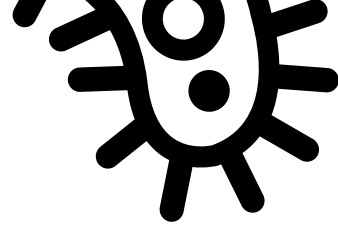
Under den sidste Tids Flygtningetransporter fra Tyskland til Danmark er det paa Grund af svigtende tysk Organisation forekommet, at tyske fødende Kvinder, dødssyge Smaabørn og Mennesker lidende af farlige epidemiske Sygdomme har maattet indlægges paa danske Sygehuse og behandles af danske Læger og Sygeplejersker. Trods Tyskernes umenneskelige Behandling af danske Statsborgere har man ydet denne Nødhjælp.

Danske Læger og Sygeplejersker har stedse i Enkelttilfælde behandlet syge Mennesker i Nød, enten det var Tyskere, allierede eller danske Sabotører — selv under Trusel af Fængselstraf, men det er ikke en Opgave for det danske Folk, som i Praksis anerkendes som allieret Nation, gennem sine Myndigheder og Organisationer at etablere Sanitetstjeneste for Tyskerne og derved lette deres Krigsførelse. Den Opgave maa løses af Tyskerne selv.

Naar der fra visse Sider har været fremsat Forslag om meget vidtgaaende Hjælp til Flygtningene som en Modydelse fra dansk Side i Haab om at opnaa en bedre Behandling af internerede danske Gendarmer, Betjente og eventuelt andre, maa det fastslaas, at der ikke kan *handles* herom. Hvis Tyskerne i den 11. Time indser, at Behandlingen af de deporterede danske Statsborgere er en Skamplet paa det tyske Folk og søger at raade Bod herpaa, er det godt, men det kan ikke berettigge til Forventninger om Modydelser fra dansk Side.

Den 21. Marts 1945.

Danmarks Frihedsraad.

Sygdom og smitte i lejren

De sidste tyske flygtninge forlod Danmark i 1949. Mens de var her, boede de tæt i store lejre omkranset af pigtråd, isoleret fra den danske befolkning.

Samfundet i lejrene var pengeløst, og der var mangel på mange ting, bl.a. tæpper, tøj og fodtøj. Folk boede tæt sammen i lejren, hvor der også var problemer med skadedyr som væggeslus og rotter. Flygtninge tog bad i lejrens badeanstalter, men der var mange om pladserne, så der kunne godt gå op til to uger mellem brusebadende.

Der blev hurtigt mangel på beboelsesbarakker i lejren. Derfor blev også hestestaldene taget i brug. Her kunne op til 100 personer bo samlet i ét stort rum, hvilket var en væsentlig ringere måde at bo på end i de almindelige beboelsesbarakker.

Mange flygtninge var allerede syge og svækkede, da de ankom til lejren på grund af den hårde flugt.

Overvej:

Hvorfor ville danskerne ikke have de tyske flygtninge ud i det danske samfund? Tænk over flere muligheder.

Hvordan, tror du, har forholdene i lejren påvirket smittespredning og sygdom?

Lejren i Oksbøl havde to sygehuse, der var indrettet i forskellige afdelinger, som vi kender fra moderne sygehuse i dag. Hvorfor blev flygtninge ikke bare indlagt på almindelige, danske sygehuse?

Tyske flygtningebørn bag pigtråd i Oksbøl.

Tyske flygtninge foran en hestestaldsbarak.

Børn indlagt på børneafdelingen i et af sygehusene i lejren i Oksbøl.

Den offentlige debat

Læs:

Læs kronikken ”Hvad man ikke véd” på de to næste sider.

Undersøg:

Hvornår er kronikken fra?

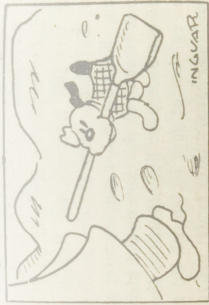
Hvem har skrevet den?

Overvej:

Hvad er budskabet i denne kronik, og hvordan passer det med Frihedsrådets holdning?

Illustration af en anden ting, blev afsløret i Aften.

SAFETY · FIRST!

... og de... Videnskaber er blot medlem af Formand for Rådet, og Formændene for de otte Grupper inden for Akademiet er ligeledes Medlemmer. Statsministeren udpeger som Medlemmer, nemlig to, der skal repræsentere Statsinteresserne, et for Industrirådet, et for Landbrugsrådet og et for Arbejdernes Erhvervsraad.

Men den for de unge Videnskabsmand kraft og søgliche Indsigt i Folkeligt. Naar han nu vil stille disse Egenskaber til Raadighed for Hovedstadens Styre, da tror jeg, Tusinder vil benytte Lejligheden til ved Kommunevalget at vise ham deres Tillid! (Stærkt Bifald).

sætter de smaa paa tomme konservesdaaser saa de skær sig og faar bylder

Der er tre bade igang hvilket gir mulighed for ca. et bad om maanedep. flygtning. Man har planer om at indrette en badeanstalt saa der kan blive et bad om ugen pr flygtning. Men dette kan ikke afhjælpe faren ved den daarlige vandforsyning paa terrænet som blandt andet gøres det umuligt for flygtningene at vaske hænder efter et besøg paa de ubeskrivelige uhumiske retrader. Børnene kan ikke naa op paa dem og sætter sig derfor paa gulvet. Om sundhedsstilstanden og de epidemiske sygdomme er oplysningerne modstridende skønt de kommer fra folk der har adgang til at kende forholdene. Det maa ogsaa understreges at jeg ikke har talt med nogen kyndig som ikke anser det for paatrængende nødvendigt at der hurtigst muligt foretas forbedringer. Naar fallene man faar opgjort dog ligger saa forskelligt ligger det næppe i at nogen vil besmykke forholdene men simpelthen i at en by paa 12000 mennesker hverken kan opleves eller beskrives af et enkelt menneske selv efter maaneders studier. Den ene forælder af fnattifældene kun andrager et par procent. Den anden sir at helv lejren har været saa befængt at man har maattet afspærre den og gennemføre en radikal kur overalt. Uden at turde domme kan man vel anse det for usandsynligt at fnatten

Rager

Jeg tror, det er vigtigt, at det radikale Venstres Repræsentanter i Københavns Borgerråd faar øget Styrke til at øve deres Gerning paa disse som paa mange andre kommunale Omraader.

Det glæder mig meget, at vort Parti her i København har formaaet Civilingeniør Rager til at lade sig opstille til Børnerrepræsentationsvalget. Det meningsløse, at Hr. Rager ved Folketingsvalget gled ud af Rigsdagen, er beklaget af store Kræse ogsaa uden for vort eget Parti, og vi maa stærkt savne hans store Arbejds-

forvarlig ordning. Men ikke mindst har offentligheden været saa godt som uinteresset i de tyske flygtninges skæbne.

Kritikken i pressen har lagt hovedvægten paa at skolerne blev givet fri saa hurtigt som muligt. Et krav om at skolerne ikke maattet rommes for der var ordnede og forsvarlige forhold andet sted for de tyske flygtninge er mig bekendt ikke fremsat fra nogen side. Det maa derfor være offentligheden der paatar sig ansvaret for forholdene i lejrene. Og det er derfor nødvendigt at offentligheden kender dem. Her skal fremsættes en række oplysninger som er indhentet fra forskellige sider om den største lejr i København Kløvermarklejren beliggende 1800 meter fra Kongens Nytorv. Arealet kan ikke afvandes ved kloak og da grundvandet staa meget højt er de anlagede sivbrønde som skal ta spildevandet af ringe dybde. Lejren er indhegnet med højt dobbelt pigtraadshegn og bevogtes af vagtværnet. Der er rejst ca. 1000 barakker som efterhaanden skal gøres færdige men da skolerne skal ryddes inden kommunevalget vokser lejren fra dag til dag hurtigere end indretningen kan følge med. Det maa derfor forventes at mange af de afgørende hygiejniske ulemper med tiden vil kunne rettes. Da dette skrives beboes lejren af 12000 flygtninge hvorat kun 1500 er mænd mens der er ca. 5500 kvinder og ca. 5000

... og det danske Socialdemokratis Program Desværre var Revisionsloven af det danske Program blevet forhalet ved Intermezzoet forhaabentlig den sidste borgerlige Regering i Danmark. Trods Nederlaget den 30. Oktober sadde det nok vise sig, at den socialistiske Ide vilde sejre.

ved mange Smaatræk, at han følte sig staaende i stor Taknemmelighedsæld til den saa meget ældre Værktøelle. Beskedent sagde denne, at han kun havde rakt Viggo Cavling en Haand, fordi han gennem sit Arbejde havde gjort sig fortjent dertil.

Johannes Lehmann

dem behandlet mere menneskeligt. Begge disse grupper maa ha lejlighed til kritik. Kun derved kan en offentlig diskussion komme igang som gør det muligt for befolkningen at finde ind til det standpunkt som er rigtig for hver enkelt.

Det er ogsaa imod demokratiets væsen at folkegrupper paa over 200000 mennesker lever afsondret i Danmark uden at det er muligt at belyse og kontrollere deres forhold. Der kan henvendes til at de er tyskere men ogsaa mindretallet i Nordtysk er tyskere. Den fattigste del af Danmarks befolkning har sin presse men flygtningene er forhindret i at fremsætte noget som helst for offentligheden. Det medfører hvad vi kender fra diktarulandte at rygterne løber og overdrevne forestillinger vinder tiltro. Derved forhindres deres ansvarlige myndigheder i at forsvare deres maaske helt rimelige dispositioner. Kritiken kan maaske stoppes for en tid ved en forevisning for den samlede presse. Men den vil dukke op igen. Og den vil faa rygteis uvederhælige form.

Fejlen kan ikke ensidigt tillægges ledelsen. Opgaven har været overordentlig vanskelig — uoverskuelig den første tid hvor man haabede at kunne sende disse mennesker tilbage til Tyskland. Derefter har tiden været alt for kort til at naa en

27.—2.—1946

Hvad man ikke véd —

I Kroniken gennemgaar Poul Henningsen en Række Oplysninger om en københavnsk Flygtningelejr.

DET gamle ord at hvad man ikke véd testere mod. Kritik og sund mistillid til har man ikke ond at gælder desautoriteterne er en borgerpligt. Kun derved opstaar sikkerheden for at det gaar rimeligt til. Vi ved at henvendelse til Danmark des større blir vores medansvar. Aabenhed og offentlighed er tillige forudsætningen for at der opstaar personligheder med hver sin mening om tingene. Naar vi tænker paa Aksel Larsen, Hal Koch, Mogens Fog eller enhver anden saa dannes deres billeder af den stilling de gennem tiden har taet til problemerne og vi kan om den ene sige: Det har han taget afstand fra for længe siden. Det har han ingen ansvar for. Og om den anden maaske: Han har skiftet standpunkt og er kommet til bedre eller daarligere erkendelse. Om den tredje: Udviklingen har givet ham ret — o. s. v. Derpaa beror demokratiet. Noget tilsvarende findes ikke under diktatur.

De demokratiske rettigheder er ogsaa pligter. Under diktaturet kan folket ikke hætte for de regeringshandlinger som det er forbudt at kritisere men under folkestyret hæfter vi for alt hvad vi ikke pro-

„Politiken's Kronik

Millioner af mennesker er fortsat på flugt

Læs:

Læs artiklen ved at følge linket:

<https://msf.dk/fra-felten/graeskeflygtningelejre-risikerer-udbrud-afcoronavirus/>

Overvej:

Sammeln moderne flygtningelejre med forholdene beskrevet i den kronik, du lige har læst.

Har forholdene i flygtningelejrene nogen indvirkning på vores liv i Danmark?

Er det noget, vi behøver tænke over? Begrund dit svar

Græske flygtningelejre risikerer udbrud af coronavirus

16. marts 2020

De overbefolkede og jammerlige forhold i flygtningelejrene på de græske øer er de perfekte betingelser for et udbrud af coronavirus (COVID-19).

GRÆKENLAND

Indbyggere: 11,1 mio.

Forventet levealder m/k: 79/84 år

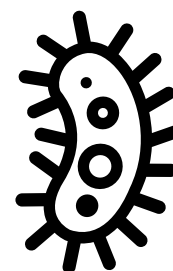
Bornedødelighed: 4 ud af 1.000 børn dør, før de fylder fem år

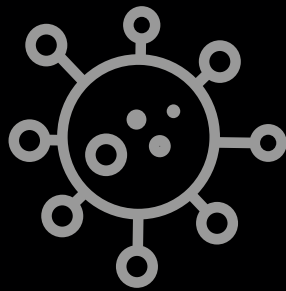
Medarbejdere i 2018: 223

Læger uden Grænser arbejdede første gang i Grækenland i 1991.

Kilder: Læger uden Grænser og WHO

De tusindvis af mennesker, der er fanget i flygtningelejrene på de græske øer, bliver i forvejen syge af de dårlige forhold. Risikoen for et udbrud af coronavirus er stor.

Vardemuseerne**LÆRING**